

Sverre Steen-prisen 2005

Priskomiteens begrunnelse

Komiteen i år har bestått av Bodil Stenseth, Tore Linné Eriksen og Erling Sandmo. Dette er deres begrunnelse for tildelingen.

HIFOs Sverre Steen-pris for fremragende formidling av historie går i 2005 til Francis Sejersted. Med det går prisen både svært velfortjent og svakt paradoksalt til en historiker som egentlig ikke først og fremst er kjent som formidler i tradisjonell forstand. Han har skrevet et bind i Cappelens Norgeshistorie, og hans nye, store bok om Norge og Sverige i det 20. århundret er skrevet for et bredt publikum og formidler et stort korpus både av egen og andres forskning. Men for øvrig består hans historiske produksjon i all hovedsak av teori- og metoderefleksjoner og store primærstudier. Like fullt er han antakelig den historikeren som er best kjent i den norske offentligheten. Det er ikke tilfeldig at hans «samlede verker» nylig er gitt ut på nytt, i åtte store bind.

Alt dette skyldes selvsagt ikke minst at han har vært så synlig – og da ikke minst som Nobelkomiteens formann gjennom en årrekke. Lederskapet i Institusjonen Fritt Ord og arbeidet i Ytringsfrihetskommisjonen førte også med seg mye diskusjon og oppmerksomhet. Sejersted er en historiker som mange har sett og hørt. Men verken virksomheten eller oppmerksomheten kan forstås uavhengig av det faglige faktum at Francis Sejersted er historiker og oppfattes som historiker.

Årets prisvinner kan dermed betraktes som en historiker som formidler også gjennom handling, og ikke bare gjennom tekst og tale. Handlingene må imidlertid sees på bakgrunn av tekstene. Francis Sejersted har bak seg et langt og omfattende forfatterskap, som strek-

ker seg fra 1800-tallets økonomiske og sosiale historie til prinsipielle drøftinger av den metodologiske individualisme, fra studier av parlamentarismens gjennombrudd til diskusjoner av forskningens samfunnsnytte, fra Eidsvold Værk til Norsk Hydro, fra Høyres historie til sosialdemokratiets tidsalder. Alt er grundig. Men samtidig er alle disse arbeidene teoretisk ambisiøse: Dels som innspill i fagets stadige debatt om historisk teori, men dels også som forsøk på å utvide det teoretiske til også å omfatte det normative, i en grad og en forstand som er sjelden blant humanister. Hans undersøkelse av rettens autonomi i norsk historie er ikke bare en studie av autonomien, men en argumentasjon for den.

Artikkelen om politikk og rettslig autonomi er et konsentrert eksempel på Sejersteds kretsing rundt normer, på flere nivåer: Han studerer normers konstruksjon, gjennomslag og historie; han studerer hvordan normativ teori – utviklet først og fremst innenfor jus og filosofi – blir til virksomme samfunnskrefter, og han studerer endelig det intrikate samspillet mellom norm, politikk og forskning. Ut av disse studiene vokser en humanistisk, historisk refleksjon omkring normen både som teori og praksis, i forskningen og i samfunnslivet. Og dette gjøres med en uvanlig og slående mangel på kynisme: Hos Sejersted faller troen på normenes og menneskenes betydning sammen.

Dette interessante perspektivet på normenes mangfoldighet, både som teori og som praksis, er forutsetningen for Francis Sejersteds varige bestrebelse på å virke både som teoretiker og som praktiker i det norske samfunnet. I videste og beste forstand er dette også en bestrebelse på å formidle verdien av å tenke historisk. Det har han lyktes i, og der-